Psalmul Zorilor

Episcopul
Vartolomeu Stănescu

Când zorile din neguri să smulg și-n zări s-aruncă;
Când viers s-aprinde-n branişti; și turme sburdă-n luncă;
Când roua e pe flori;
Atuncea... către Tine... Putere fără țărmuri,
Și-nalță mii de glasuri, din mii și mii de vremuri.
Cântarea lor din zori.

I.
Săteanu-și face Cruce; și pleacă-apoi la muncă;
Te cântă codrii -n freamăt; zefiri Te cântă-n luncă
Deși-s fără cuvânt.
Și vietăți din valuri; și raze în joc pe lacuri;
Și flori țesute în plaiuri; și zile toarse-n veacuri
Își cântă imnul sfânt:
C-ai izvorât din haos, și timp, și spaț, și lume;
Și legi care s-avântă pe drumuri fără nume,
Din nepătrunse zări.
Luceferi din adâncuri, pe ape în larg de maluri,
Își cern văpăi de raze în ropoturi de valuri,
Pe-aceleași depărtări.
Mistuitoare taine, făpturile frământă! ...
Dar n-au minți să-nțeleagă; și nici inimi n-au să simtă,
Deși străbat cărări!...

II.
Și... totuș, marea saltă de atâtea drag de stele!
Și soarele s-aprinde de drag de viorele;
De codrii și cântări!
Iubirea-i revărsat-o, într-a mișcării lege!
Și-n cumpăna vecii, doar omul Te-nțelege.
Căci poartă chipul Tău.
În tainele zidirii, icoana Ta-i răsare,
Și-n tot ce mișcă în spațiu și scânteie sub soare
I-apari Tu... Dumnezeu.

III.
O! Doamne! ... Tu zidit-ai iubirea și mișcarea;
Și zilele, și spațiul, și mila și îndurarea.
Uimindu-ne pe noi! ...
Revarsă-ne deci pacea, din pacea Ta adâncă,
Să ne iubim, Stăpâne; Și spor s-avem la muncă.
Să fim fără nevoi.

Lângă Mare

I.
Soarele, din murga zilei, păr de aur varsă-n valuri;
Iar pustiul mării geme în pustiul de pe maluri.
Veşnic clocote-n talazuri şi murmură-n şopt de spume.
Viersul „Celui care zise" ...şi-ncepu să fie lume.
Mare... glas şi ochiu de valuri! ...cunoscut-ai tu vrodată,
Cât fior şi câtă vrajă varsă noaptea înstelată??
Când luceferii-ncutreer, din adâncuri fără ţărmuri,
În adâncul tău îşi scaldă chipul lor, de mii de vremuri?
Cunoscut-ai tu vrodată, câte vâsle şi catarguri,
Bătând căi fără de urme, clătinară-a tale larguri?!
O! De-ai fi ochiu cu viaţă, către funduri, către stele
Tot privind, ai şti tu numai toate tainele din ele.
Dar pe fund te clatini rece! ...Şi când rece baţi în maluri,
Rece spintecă tăcerea glasul tău din mii de valuri...

Deci mă-ntreb, de ce adesea, cugetul la tine-mi lunec?!?
De ce-n golul tău de viaţă, ritmul vieţii mi-l destunec?!

Cât de dulce mă răsfaţă ale tale zări albastre,
Când de zori s-aprind pe luciu purpuriile pilastre!...
Şi cât farmec poartă-n valuri trista ta singurătate,
Când străluciul dimineţii luminişul tău străbate!...
Cine poate să picteze smalţul presărat în pale,
Plutitor în mii de stropuri, peste mii de braţe goale?...
Şi amurgul dela larguri, cine poate să-l descrie,
Când încet... încet... adoarme, peste-ntinderea-ţi pustie?

Simt în fine, suflet rece, pâlpâind scântei de viaţă
De când Hronos mişcă lumea prin lumini, abis şi ceaţă;
Şi...-ndrăgit d-o re-nviere, mi-aş da-ndemn poate să cânt;
Când mugirile-ţi din valuri, când vuirile-ţi din vânt;

II.
Ce să cânt în lumea vremii?! ...Să cânt farmecul din luncă?
Dar aici e robul zilei, rupt de lipsă şi de muncă!
Un dezmoştenit nemernic, animal, care vorbeşte
Toţi l-înjugă fără milă; şi tot biciu-n el izbeşte.
El, nemernicul din veacuri; el păstrează neam şi limbă.
Totul s-a schimbat în lume. Soarta lui nu se mai schimbă!...

Trist e freamătul de codri, trist murmurul de izvoare;
Tristă-i lunca ce să scaldă numa-n lacrimi și sudoare.

Unde-s strunele vrăjite să despic Cerul cu cânturi,
Să sec plânsetul din plaiuri și suspinele din vânturi!!
Să pătrund prin naltul slăvii pân-la Cel ce stăpânește
Și să-ntreb Dumnezeirea, până când îl pedepsește?
Până când îl uită-n neguri, El Puterea Creatoare.
El, ce ferecă-n lumină tot pustiul de pe mare.
E o crimă că-al lui sânge crește florile-n câmpie? ...
Ah! mă-năbuș! Du-mă-ngrabă „Lângă Mare" fantezie.

Cerul însă nu-i de vină. Ne-a dat inimi minți și gură,
Ș-a pus frâu și-nțelepciune peste toate cu măsură.
Dar –, când marea-și ține legea; și-i sublimă-n vechiu-i rost,
Noi, orbiți în legea noastră, dăm smintelei adăpost;
Ș-acolo unde să zbate viul cald în lege sfântă,
Numai patima să mișcă și durerea să frământă.
[...]

IV.
D-aș putea să-mi legăn traiul, lunecând pe valul mării,
Lume! Lume, val de patimi, ce curând te-aș da uitării!!!...
Nu-mi mai plac d-a tale plaiuri, nici cântări, nici joc de lună.
Azi cavalul mă sfâșie, când la stâne doina-i sună.
Doină, doină, glas de doruri; ți-am pătruns de-acuma cântul
E un gemet de durere, ce cutremură pământul
Și a Cerului mânie, îndura-va el vreodată?
Doamne! ...fie-ți milă-atuncea de astă lume blestemată,
Ce să istovește-n patimi și s-adoarme-n vis feeric,
Când pe mii de vieți d-un sânge doarme grosul întuneric.
Nu da crimă pentru crimă, ci dreptate și-ndurare,
Tu, ce ferici în lumină tot pustiul de pe mare.
Fă ca luncile și codrii să se-ngâne-n farmec iară,
Că-i păcat să sune lira a pustiu, și-n astă țară.

V.
Iar eu... ..., de m-avânt... ... mă iartă!
Cine e-nțelept când plânge?
Ce-s de vină eu, când scris-am,
Nu de lacrămi, ci cu sânge?

Golgota

Își varsă seara peste zări sărutul ei de pace!
Și-n val de rumene văpăi amurgul să desface;
Iar vraja-i cade în fâșii și pâlpâe pe culmi.
… … …
Încet, …pe-ntinsul nopții reci… luceferi ies din ceață
Învăpăind nemărginiri din golul lor de viață;
Iar din arcatele cărări încremenite-n veacuri,
Aceiaș lună bate-n lunci și scânteie pe lacuri.

I.
E primăvară. La Iudei e-n plin acum Nisan;
Sunt Paștile-n Ierusalim… …Și-n fiecare an,
Cetatea regelui David vuește-acum de gloate
Din Nord, din Sud, din Răsărit și-Apusuri adunate,
Bătrâni curbați, cu ninse bărbi; femei cu mândre plete
Bărbați purtându-și brațul gol, sfioși flăcăi și fete
Venit-au de prin fund de zări, în mii de caravane
Și cât dă văzul orizont, i-un tremur de turbane.
… … …
Prelung, din culmi de pe Sion, aprins acum răsună
Chimvale, surle, alăuți și harfele din strună.
Sunt psalmodii… scântei de duh, ce din credință curg,
Cum curg miresmele din flori sub raza din amurg.
În tainicul fior vărsat din aste clipe sfinte
Își retrăește-un vechiu popor aducerile-aminte.
Sunt Paștile-n Ierusalim… …Și -n orizont de suliți,
Plutesc văpăi de lumânări și scânteiri de suliți.
Porunca mândrului Kesar și-a lui Iahve slăvire
În zările tristei cetăți, să zbat în strălucire… …

Încep litanii; și smerit noroadele să-nchină,
Iar bolta templului măreț să zmălțue-n lumină.
De la Altar din nori de fum, încet spre cer se sue.
Sunt Paștile în Ierusalim; și-n aste clipe sfinte
Își retrăește-un vechiu popor aducerile-aminte.

II.
Dar ce vuește-acum?... ...-n-amurg, la margini de cetate?!...
Și ce talazuri izbucnesc din mii și mii de gloate?!...
E jertfa-n plin a lui Hristos, ce-o face omenirii.
E chinul pătimirii Lui; e flacăra iubirii.
E-acel destin chinuitor, urzit și prins de veacuri
Din care scapără virtuți, tămăduiri și leacuri.
E farul care varsă dungi deapururi de lumină
La care lumea chiar de-atunci să pleacă și să-nchină,
Pe care duhul pierzător în veci nu-l poate stinge.
E acel hrisov etern și sfânt pecetluit cu sânge.
Și-a căror slove de lumini în veci nu s-or mai stinge
Ci vor spori din veac în veac, zidind desăvârșirea
Și pacea lumii pe pământ și-n ceruri nemurirea.

Creaţii lirice ale episcopului Vartolomeu Stănescu al Râmnicului, din volumul ***Produsuri sufleteşti şi realităţi verificate****, Editura Tipografia „Cozia" a Sfintei Episcopii, Râmnicu Vâlcea, 1934, pp. 436-445.*